

опрацьована, тому кожен факт виникнення криптовалютних відносин слід розглядати індивідуально.

Зважаючи на наведений список країн, можна зробити висновок, що загалом позитивне ставлення до біткоїнів характерне для розвинених країн, а в країнах, що розвиваються, існують деякі обмеження в цій сфері. Проте зараз фінансове законодавство в більшості країн адаптується до регулювання відносин, пов'язаних із криптовалютами [13, с. 178–180].

ЛІТЕРАТУРА

1. CryptoCurrency Market Capitalizations. URL: <http://coinmarketcap.com> (дата звернення: 07.04.2018).
2. Ліхачов М. О. Скромна чарівність біткоїна: українські реалії використання крипто валют. Forbes Україна. URL: http://forbes.net.ua/ua/opinions/1428255-skromnacharivnist-bitkoina-ukrayinski-realiyi-vikoristannya-kriptovalyut?utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=skromna-charivnist-bitkoina-ukrayinski-realiyi-vikoristannya-kriptovalyut (дата звернення: 07.04.2018).
3. Баликова Н. А. Японія визнала біткоїн платіжним засобом. *Голос України*. 2017. № 61. С. 5.
4. Куцевол М.А., Шевченко-Наумова О.А. Поняття та економічна природа крипто валюти. URL: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/16391/1/79-85.pdf> (дата звернення: 07.04.2018).
5. Bitcoin: як в Україні використовують криптовалюту. *Конкурент – ділове інтернет-видання Волині*. URL: <http://konkurent.in.ua/news/golovna/12240/bitcoin-yak-v-ukrayinivikoristovuyut-kriptovalyutu.html> (дата звернення: 07.04.2018).
6. Лист Національного банку України «Щодо віднесення операцій з «віртуальною валютою/криптовалютою «Bitcoin» до операцій з [...] від 08.12.2014 р. № 29-208/72889. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14> (дата звернення: 07.04.2018).
7. У Відні відкрився перший у світі біткоїн-банк. *Конкурент – ділове інтернет-видання Волині*. URL: <https://konkurent.in.ua/news/svit/11839/u-vidni-vidkrivsya-pershij-u-svitibitkojnbank.html> (дата звернення: 07.04.2018).
8. Курс Bitcoin // Finance.ua. URL: <http://charts.finance.ua/ua/currency/bitcoin/-/1/btc> (дата звернення: 07.04.2018).
9. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»: прийнятий Верховною Радою України 05.04.2001 № 2346-III; редакція від 06.11.2016 на підставі 1664-19. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (дата звернення: 07.04.2018).
10. В Іспанії біткоїни можна буде купити в банкоматах. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2017/01/18/617995/> (дата звернення: 07.04.2018).
11. Вартість біткоїна вперше в історії перевищила вартість унції золота // Zik. URL: http://zik.ua/news/2017/03/03/vartist-bitkoina_vpershe_v_istorii_perevyshchyla_vartist_untsii_zolota_1054415 (дата звернення: 07.04.2018).
12. Що таке біткоїн?. *Invest-Program – прибуткове інтернет-інвестування*. URL: <http://invest-program.com.ua/shho-take-bitkoin/> (дата звернення: 07.04.2018).

УДК 336.02:336.22:347.73(477)

СУТНІСТЬ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Коваленко А.В., аспірант

Запорізький національний університет
Україна, 69063, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66
art.kovalenko.95@gmail.com

Стаття присвячена аналізу та узагальненню наукових підходів щодо трактування поняття та сутності податкової політики. Розкрито сутність поняття податкової політики на рівні підприємства, країни та як правовий сегмент. Виокремлено особливості, які виділяють учені в податковій політиці задля направлення податкової політики в окрему сферу. Тобто податкова політика може розглядатися як на макrorівні, так і на макrorівні. Кожен термін має свої особливості, у які входять завдання, цілі та функції податкової політики. Податкова політика підприємства має основне завдання – оптимізація податкового навантаження. Для

податкової політики підприємства є більше функцій. Податкова політика країни повинна постійно управляти податковим навантаженням для усіх суб'єктів оподаткування. Важливо не тільки зібрати більше грошей, а й розробити рентабельне навантаження, щоб підприємство мало прибуток для розвитку і щоб до державного та місцевих бюджетів теж дійшли гроші. Податки є основним прибутком держави, тому менеджмент податкової системи та податкової політики є вкрай важливим. Запропонували своє бачення тлумачення терміна податкової політики, дослідили, як податкова політика взаємодіє з державою та суб'єктами оподаткування, проаналізували, як мають поводитися суб'єкти податкової політики, щоб вона ефективно працювала. Узагальнили типи податкової політики, які розширюють бачення функцій і цілей податкової політики. Як і організм, кожен тип відповідає за свої функції і взаємодіє з іншими типами, що створює систему управління податкової політики.

Ключові слова: політика, податкова політика, соціально-економічний розвиток, суб'єкти оподаткування, податкова політика як правова категорія.

ESSENCE OF THE TAX POLICY

Kovalenko A.V.

*Zaporizhzhya National University
Ukraine, 69063, Zaporizhzhya, Zhukovsky str., 66*

The article is devoted to the analysis and generalization of scientific approaches to the interpretation of the concept and essence of tax policy. The essence of the concept of tax policy at the level of enterprise, country and as a legal segment is revealed. The peculiarities which scientists allocate in the tax policy for the direction of tax policy in a separate sphere are singled out. That is, the tax policy can be considered both at the macro level and at the macro level. Each term has its own characteristics, which includes tasks, objectives and functions of the tax policy. Tax policy of an enterprise has the main task - optimization of tax burden. For tax policy the company has more functions. The tax policy of the country should constantly manage the tax burden for all subjects of taxation. It is important not only to raise more money, but also to develop a profitable load so that the company also has a profit for development and that the state and local budgets have also reached the money. Taxes are the main income of the state, therefore, tax system and tax policy management is extremely important. Offered their vision of interpreting the term of tax policy, examining how the tax policy interacts with the state and subjects of taxation, analyzed how tax policy actors should behave in order for it to work effectively. Summarized the types of tax policy that expand the vision of the functions and objectives of tax policy. Compared with the body, each type is responsible for its functions and interacts with other types, which creates its own tax policy management system.

Key words: politics, tax policy, social and economic development, subjects of taxation, tax policy as a legal category.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Термін «податкова політика» в останні роки досить активно застосовується представниками керівництва країни та органів виконавчої влади, політиками, світовою спільнотою тощо, що пояснюється особливою важливістю відносин, які складаються в процесі взаємодії держави та суспільства з приводу оподаткування. Податкова політика – дуже складний механізм, результатами його роботи можуть стати як стримування та уповільнення економічного розвитку, так і стимулювання підприємницької активності й підвищення рівня суспільного добробуту.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Серед вітчизняних науковців, які займалися дослідженням теоретичних та прикладних аспектів реалізації податкової політики, доцільно виділити: В. Л. Андрущенко, З.С. Варналій, Ю.Б. Іванова, О.М. Десятнюк, А.І. Крисоватого, П.В. Мельник, В.М. Мельник, С.В. Онишко, А.М Соколовську, Л.Л. Тарантул та ін. Їхні дослідження стосуються тлумачення терміна податкової політики, виокремлення головних функцій та принципів управління податкової політики. Тема є досить важливою, адже тлумачити податкову політику можна по-різному, але потрібно зрозуміти, як ефективно управляти податковою політикою. Ось чому багато вчених почали займатися цим напрямом.

ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ

Головною метою є теоретичне визначення сутності податкової політики, її принципів, функцій та впливу на економіку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Підходів до визначення терміна “податкова політика” багато. Один з основних – це окреме визначення термінів “податки” та “політика”. У табл. 1 розглянуто, як вчені пояснюють термін “податкова політика”.

Таблиця 1 – Термінологія податкової політики

Я.В.Литвиненко	Система відносин, які складаються між платником податку і державою, а також стратегія їхніх дій у різних умовах господарювання та економічних системах [1, с. 4]
В.І.Удяк	Являє собою законодавчо регламентовану цілеспрямовану діяльність державних органів, наділених фінансово-правовою компетенцією у галузі оподаткування щодо встановлення, правової регламентації та організації надходжень податків і зборів до централізованих фондів грошових ресурсів держави у достатніх розмірах, необхідних державі для виконання покладених на неї завдань і функцій з метою стимулювання економічного зростання та суспільного добробуту. [3]
В.Л.Андрущенко	це діяльність держави у сфері запровадження, правового забезпечення та організації справляння податків та зборів, за допомогою чого здійснюється формування грошових ресурсів держави для ефективного виконання покладених на неї функцій. [1, с 395]
Д.В.Веремчук	сукупність правових, економічних і організаційних заходів у сфері регулювання податкових відносин [4]
О.Василик	Державна політика оподаткування юридичних та фізичних осіб, основною метою якої є формування державного бюджету за одночасного стимулювання ділової активності підприємців. Реалізація здійснюється через систему податків, податкових ставок і податкових пільг[6, с. 45]
А.П. Загородній Г. Вознюк Т. Смовженко	державна політика оподаткування юридичних, фізичних осіб. її метою є формування державного бюджету та одночасне стимулювання ділової активності підприємств[7, с. 59]

Отже, згідно з таблицею робимо такі висновки:

- Податкова політика – це відносини між платником і державою, які стратегічно змінюються через зміни умов господарювання.
- Податкову політику розглядають не тільки як політику і податки окремо, а як законодавчий суб’єкт.
- Податкова політика використовується задля збору грошових коштів та використання їх задля виконання функцій держави.
- Податкова політика працює як для стабілізації роботи держави, так і для оптимізації роботи підприємств. Податки повинні не давити на підприємства, а тримати їх у межах. Податки створюють для підприємств сприятливе середовище для інвестицій.

Узагальнюючи варіанти трактування податкової політики вченими, ми пропонуємо таке визначення терміна “Податкова політика”.

Податкова політика – це система взаємовідносин держави та суб’єктів оподаткування, метою якої є збір коштів у бюджет задля ефективного функціонування соціально-економічного розвитку країни.

Науковці поділяють податкову політику на різні типи залежно від пріоритетів загальної цільової спрямованості заходів у сфері управління податковим процесом.

Фіскальний тип податкової політики – його цілю є максимально можливе збільшення доходів без урахування стратегічних інтересів платників податків. Такий тип податкової політики характеризується великою кількістю податків, високими податковими ставками, великим податковим тягарем та мінімізацією податкових пільг.

Регулювальний тип податкової політики – акцентується на посилення регулювальної ролі податків. Така податкова політика має надмірне захоплення податковими пільгами, пільговими економічними зонами і податковими режимами та встановлення ставок податків на рівні, що не забезпечує мінімальних потреб держави у фінансових ресурсах.

Контрольно-регулятивний тип податкової політики – особливістю є те, що держава, не змінюючи елементів податкового процесу, намагається відшкодувати фіскальні й економічні втрати штрафами та санкціями. Метою такої політики є максимально можливий збір штрафів із платників податків, що дедалі частіше набувають характеру стабільного та істотного джерела державних доходів.

Комбінований тип податкової політики – завданням цього типу є створення умов для стабільного і рівномірного забезпечення бюджетної системи податковими доходами. Їх збільшення досягається шляхом зростання легальних обсягів виробництва, споживання та доходів, активізації інвестиційної діяльності та ефективного функціонування системи податкового контролю за умов оптимізації ставок основних податків і податкового тягаря, раціоналізації складу та структури податкової системи, податкових пільг і податкових санкцій, підвищення рівня добровільної сплати податків і зниження заборгованості за розрахунками з бюджетом [8, с. 81-83].

Податкова політика розроблялася не лише задля збору податків у суб'єктів оподаткування. Виділяють три основні цілі податкової політики.

Першою ціллю податкової політики є фінансова. Вона забезпечує потреби державного апарату управління у фінансових ресурсах для виконання покладених на нього функцій. Метою є практична реалізація фіскальної функції податків, оскільки передбачає визначення таких питань, як частка податків у загальній сумі доходів бюджету, заходи податкового контролю та відповідальність за податкові правопорушення.

Друга ціль – економічна. Ця ціль існує задля досягнення економічного розвитку країни та регіонів завдяки використанню певних податкових режимів і визначенню максимальних меж оподаткування для окремих галузей.

Третя ціль – соціальна. Виконує функцію зменшення нерівності в рівнях доходів населення, що виникає в процесі ринкових відносин.

Визначивши свою податкову політику, держава визначає напрям розвитку, а також стратегію і тактику поставленої мети. Ось чому податкові цілі при відповідній тактиці мають чітке спрямування на вирішення конкретних завдань і проблем.

Наступним елементом роботи податкової політики є принципи. І.А. Майбуров [9] виділив принципи податкової політики, які зараз використовуються:

1. *Принцип наукової обґрунтованості* – податкова політика повинна виходити з достовірних, підтверджених джерел, які дозволяють адекватно описувати суспільні процеси і прогнозувати їх розвиток.

2. *Принцип визначеності* – податкова політика повинна бути визначена програмним документом стратегічного характеру та регулярними змістовними документами тактичного характеру, що мають нормативно-правовий характер.

3. *Принцип урахування та узгодження різних інтересів* – податкова політика повинна враховувати інтереси бюджетів всіх рівнів і різних категорій платників податків.
4. *Принцип єдності стратегії і тактики* – формування податкової політики має передбачати вироблення концепції й розробку стратегії її реалізації.
5. *Принцип гнучкості* – податкова політика повинна оперативно реагувати на зміну соціально-економічної в регіоні, країні та, що є дуже важливим, на зміни у світі.
6. *Принцип прозорості* – податкова політика повинна бути відкритою для широкого використання та обговорення. Держава повинна інформувати платників податків про зміни, які готуються, щоб платники податків змогли вчасно адаптувати свою діяльність до нових податкових умов.
7. *Принцип політичної відповідальності* – держава повинна дозволяти громадянам робити оцінку, чи в правильному напрямі реалізується податкова політика [1, с. 396-397].

Отже, податкова політика має дуже складний механізм роботи. Вона повинна бути не лише системою збору грошей із суб'єктів оподаткування. Податкова політика є організмом, який адаптується під економіко-соціальну систему. Вона намагається покращити середовище. Працюючи як ліки, податкова політика вилучає грошові кошти, щоб використати їх для виконання функцій державою та підприємствами. Маючи штрафи, збори та пільги, податкова політика регулює роботу всіх сфер держави і підприємств. Податкова політика регулює соціальний розвиток, регулює екологічне середовище, покращує інвестиційний та інноваційний стан країни. Однак через неправильне використання податкового менеджменту податкова політика може порушити соціально-економічний розвиток. Шляхом великого збільшення ставок та штрафів можна дійти до ситуації, коли платникам податків не буде чим платити. Щоб уникнути таких наслідків, держава повинна співпрацювати з суб'єктами оподаткування.

ВИСНОВКИ

Отже, податкова політика є об'єктом взаємодії держави і суб'єктів оподаткування. Її цілю є збір грошових коштів у бюджет держави задля виконання своїх функцій. Податкова політика є важелем, який регулює економічну і соціальну сферу та покращує стан країни.

Дослідження соціально-економічної природи податкової політики свідчить, що податкова політика як частина державної економічної політики при практичній реалізації на конкретному етапі переходить у побудову певної системи оподаткування. Ця система і виступає практичною формою визначення стратегії та тактики податкової політики.

У суспільстві постійно відбуваються зміни, тому постійно виявляються певні недоліки податкової політики. Усе це викликає необхідність постійного удосконалення податкового законодавства. Ось чому держава і маневрує податками в межах податкової політики залежно від ситуацій, які складаються, впливаючи на різні сторони діяльності платників податків. Ці кроки не завжди приймаються соціумом і виникають розходження між суспільством та владою, що заважає розвитку такого організму, як податкова система, до якої і входить податкова політика. Отже, ефективність податкової політики залежить не лише від економічних факторів, а й від психологічного сприйняття населенням дій держави у сфері оподаткування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В.Л. Податкова система: навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 413 с.
2. Литвиненко Я.В. Податкова політика: навч. посібн. Київ: МАУП, 2003. 219 с.
3. Удяк В.І. Сутність податкової політики як правової категорії. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvnudpsu_2013_2_18.pdf
4. Веремчук Д.В. Сутність податкової політики та її роль у державному регулюванні. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/54389/5/Veremchuk_Sutnist.pdf

5. Руденко Ю.М. Сутність податкової політики держави та вплив громадянського суспільства на її вироблення та реалізацію. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/3_2017/19.pdf
6. Василик О.Д. Податкова система України: навч. посібн. Київ: ВАТ «Поліграфкнига», 2004. 478 с.
7. Загородній А.Г. Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. Київ: Знання, 2000. 587 с.
8. Бечко П.К. Податковий менеджмент: навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 288 с.
9. Иванов Ю.Б., Майбуров И.А. Системы налогообложения Украины и России: структура, проблемы, тенденции развития: монография. Харьков: ФЛП Либуркина Л.М.; ИД „ИНЖЭК”, 2009. 520 с.

УДК 658.7

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

Сьомченко В.В. к.е.н., доцент, Зубачова В.І.

*Запорізький національний університет
Україна, 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

abcdf@znu.edu.ua

Висвітлено підходи щодо визначення фінансового забезпечення інноваційної діяльності, наведено класифікацію джерел фінансування інноваційних проектів в Україні. Формування системи фінансування інновацій України, аналіз напрямів інноваційної діяльності підприємств. Розглядаються проблеми та шляхи покращення фінансового забезпечення інноваційних програм та проектів в Україні. Пошук можливості збільшення централізованого фінансування науково-технічної діяльності, створення мотивації в бізнесі та приватних інвесторів для фінансової підтримки інноваційної діяльності на великих, на малих і середніх підприємствах, науково-дослідних інститутах та університетах, різних центрах і лабораторіях. Дослідження показують, що збільшення витрат в підвищенні освітнього рівня працівників сприяє зростанню продуктивності праці, тоді як інвестування в устаткування дає низький показник нарощування продуктивності праці. У процесі формування системи фінансування інновацій Україна спирається на практику Європейського Союзу щодо підтримки дослідницьких та інноваційних проектів. Статистичні дані, що вказують на втрату України найважливіших позицій в авіабудуванні, машинобудуванні та приладобудуванні, свідчать про необхідність швидких і глибоких змін в умовах та механізмах управління інноваційною діяльністю в Україні, найважливішу роль серед яких грає фінансування інновацій. Серед основних учасників фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні ключовою роллю, поряд з бізнес-сектором, є розгалужена система фінансово-кредитних установ: інноваційні та вікові фонди, спеціалізовані банківські установи, страхові та інвестиційні компанії. Стаття зосереджена на необхідності пошуку можливостей збільшення централізованого фінансування науково-технічної діяльності, а також створення мотивації бізнесу та приватних інвесторів для фінансової підтримки інноваційної діяльності не лише на великих, але й на малих і середніх підприємствах, науково-дослідних інститутах та університетах, різних центрах і лабораторіях.

Ключові слова: інноваційна програма, інноваційний проект, фінансування, джерела фінансування.

PROBLEMS OF FINANCING INNOVATIONS IN UKRAINE

Semchenko V.V., Ph.D. in Economics, professor, Zubachova V.I.

*Zaporizhzhya National University
Ukraine, 69002, Zaporizhzhya, Zhukovsky str., 66*

The article outlines approaches to determining the financial support of innovation activity, describes the classification of sources of funding for innovation projects in Ukraine. Formation of the system of financing of innovations in Ukraine, analysis of directions of innovative activity of enterprises. Problems and ways of improvement of financial provision of innovative programs and projects in Ukraine are considered. Search for an opportunity to increase centralized financing of scientific and technical activities, create motivation in business and private investors to financially support innovation in large, small and medium enterprises, research institutes and universities, different centers and laboratories. Studies show that increasing costs in raising the educational level of workers contributes to the growth of labor productivity, while investing in equipment provides a low indicator of labor productivity growth. In the process of forming a system for financing innovation, Ukraine relies on the practice of the European Union to support research and innovation projects. The statistical data pointing to the loss of Ukraine's most important positions in aviation engineering, machine building and instrumentation show the need for rapid and profound changes in the